

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrierile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
returnează.
Inscrise
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de AMPLURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmerich
Lerner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-körut).
Prețuri inserțiilor: o serie
garnit pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicari
mai dese după tariful și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
cărușului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 17.

Brașov, Luni-Marti 22 Ianuarie (4 Februarie)

1908.

Brașov, 1 Februarie n.

Deunăzi, când episcopatul ro-
mano-catolic unguresc a ținut confe-
rențele sale în cestiunea congruei, la
cari au fost invitați și au luat parte
și Arhiepiscopii bisericii române unite,
am accentuat cât de importante sunt
și pentru Românii uniți cestiunile, ce
au fost puse la ordinea zilei în nu-
mile conferențe. Am dat totodată
să se înțeleagă, că opinia publică din
sânul Românilor uniți pretinde cu tot
mai mare urgență o lămurire a situa-
țiunii încurcate și amenințătoare, ce
s'a creat bisericii noastre unite prin
nizuințele guvernului și ale ierarhiei
bisericii romano-catolice, de a trage
și pe uniți în cercul autonomiei, ce
vor s'o creeze.

Am regretat și regretăm mult,
că cercurile competente observă o
tăcere mormântală, ca și când nu
s'ar tracta de viitorul unei biserici
românești, care a avut și are încă o
misiune atât de mare pentru cultura
și progresul poporului nostru, ci de
nu știm ce întâmplări de peste oceane,
cari pot trece în noianul uitării
fără de-a mai lua și noi act de ele.

Față cu această rezervă și tă-
cere absolută, ni se pare a fi la loc
și la timp să dăm loc unui articol
ce ne-a venit dela un distins fruntas
român unit, în care acesta se încearcă
a prezenta o iconă a cugetărei și-a
sentimentelor celor puțini mirenii ai
bisericii române unite, cari se inte-
resează și se îngrijesc mai mult de
soarta și de viitorul acesteia.

Publicăm articolul întocmai cum
l'am primit, reținându-ne de a-l co-
menta. Ne va veni și nouă rândul să
vorbim, cum am vorbit și înainte cu
zeci de ani, de câte-ori interesele cele
mari ale națiunii și ale bisericii ro-
mâne au reclamat.

Eată articolul:

Ce va fi de noi uniții?

Sunt douăzeci și cinci de ani, de
când între mirenimea unită din țară se
produse o mișcare energioasă pentru
restituirea datinelor și usului vechiu
în biserica română unită, după cari
mirenimea încă avea influința ei in-
dreptătită în trebile bisericesti, și pen-
tru asigurarea și întărirea autonomiei
bisericii.

Se făcuse reprezentațiune în acea-
sta cauză până la fericitul Metropolit
Vancea. Și bine era, după părerea mea
dacă se făcea și până la Roma.

De atunci incoace tăcere și liniște
mormântală, deși stările și împrejură-
rile în biserica noastră nu numai că nu
s'au îmbunătățit și nu merg mai spre
bine, ci s'au deteriorat și merg tot
spre mai rău; ba e teamă, că cu în-
ființarea autonomiei romano-catolice
vor ajunge la catastrofă.

Capetenile noastre bisericesti, e-
piscopii — afară de Metropolitul —
ni-i numește guvernul. Se poate zice
că la numirea acestora, dela locurile
cele mai înalte în jos până la ofician-
tul de cancelarie în ministeriul de
culte, toți au cevași influință, numai
înșăși biserica și diecesa, cea intere-
sată *primo loco* în cauză, nu. Pe pro-

topopi nu-i alege clerul protopopiatu-
lui, pe preoți nu poporeni mai de
aproape interesați, ci-i „pune“ voia
absolută a Episcopului.

Modul, cum, și la a cui recoman-
dație se dau ajutoarele de stat preo-
ților noștri celor lipsiți, îi face pe ace-
știa dependenți de politica zilei și de
administrația comitatensă. Învățătorii
noștri nu mai știu și nu mai pot ști
cu legile cele multe și încălcite șco-
lare, că ai cui sunt: ai confesiunii,
sau ai statului?

Averile noastre bisericesti și șco-
lare în lipsa unei orgazațiuni și-a unui
control sever, în loc să crească, se
sleiesc; școalele ni se prefac cu gră-
mada în școale de stat, fără să se
miște un deget măcar spre a în-
pedeca aceasta. Numai în *Selagiu*
stau gata a trece la stat o mulțime
de școale, între aceste școala comunei
mari și pur române Bobota, care pe
lângă alte dispune și de avere mare
bisericească.

Cauzele disciplinare și de ceartă
cu poporul, ale preoților și învățăto-
rilor noștri, se trăgănesc cu anii,
până ce-și înprăștiă veninul lor de-
părtare de multe zile în jur.

Tinerimea gr. cat. aflătoare pe
la școli romano-catolice, în ce privește
ritul și religiozitatea ei, pretutindeni e
tratată neînțelept de mirenii ei
nimica ca *petec* al bisericii romano-
catolice.

Toate aceste semne înveredate,
știute și cu durere simțite de noi, de
toți, ale amortirii, stagnării, ba de-
căderii și descompunerii, nu îndeamnă
pe Archiereii noștri, cari țin morțiș
la puterea lor — pretinsă — absolută, să
țină, nu Sinoade mixte, de cari li-e
greață, dar măcar la 10 ani odată
câte-o conferință și sfătuire între ei
înșiși pentru lecuirea relelor, cari ne
copleșesc biserica*); dar la toate a-
dunările episcopilor romano-catoici
se prezintă în număr deplin, nelipsind
dela ele aproape nici odată, nici cel
mai bătrân și mai morbulent.

Acum stăm înaintea înființării
autonomiei romano-catolice cu ochii
închiși. O singură rază nu străbate în
întunerecul, în care, probabil, avem
să sărîm și noi gr. catolicii. Ținuta
guvernelor de până acum față de in-
dependența bisericii noastre și împre-
jurările fatale politice, în cari trăim,
nu ne lasă să sperăm nimic bun, dar
rău cât de mult, pentru independența
bisericii noastre, din organizarea au-
tonomiei bisericii greco-catolice.

Aștepta-vom oare cu mâinile în
sân și cu fatalismul orientalului, până
vom fi puși iarăși înaintea unui fapt
implinit, probabil prejudicios stator-
niciei bisericii noastre și apoi vom
incepe luptă — poate — înzadar; sau
ne vom aduna din toate părțile și
vom protesta de cu vreme ca să nu
să facă ceva de noi fără de noi și
astfel vom da *sucursul trebuincios*
moral Archiereilor noștri, despre cari
prea credem, că vor lupta contra ori-
căror tendințe de a ni-se contropi bi-

*) Autorul articolului trece cu vederea că în
anii din urmă a fost conchemat de repeți-ori Si-
nodul preotesc archidiecezan. — Red.

serica cu cea romano-catolică. Aci ar
fi timpul și ocaziunea, ca totodată să
pretindem sus și tare și organizarea
bisericii noastre pe baze solide, mo-
derne și corăspunzătoare spiritului
timpului și lecuirea multelor ei rele
într'un sinod general.

Toate tagmele și păturile socie-
tății omenesti, nu numai din țară, ci
din lumea întreagă se mișcă și se
luptă pentru interesele lor și pentru
un viitor mai bun, numai noi Ro-
mânii uniți stăm cu mâinile în sân și
privim cu nepăsare, cum ni-se jic-
nesc, imputinează și zădărnicesc cele
mai scumpe interese bisericesti și
școlare.

N'avem în noi uniții români din
țară oare bărbați luminați ca alte
confesiuni, cari să se pună în fruntea
unei mișcări sănătoase pentru deș-
teptarea activității noastre total amor-
țite pe terenul bisericesc școlar și
întreptarea ei, ca să producă fructele
dorite pe terenul bisericesc și școlar?

Nu mai țin bărbații noștri lumi-
nați cu scumpătate la biserica și
școala lor ca odinioară? Și-au pierdut
speranța într'un viitor mai bun?
sau sunt de părere că încă n'ar fi
bătut oara supremă, ca să se pună
în acțiune?

Un Român unit.

Armata în casarma curuților. Aradul
adusese deciziunea ca numele casarmei
Fejervary să se schimbe în casarma Ra-
koczy; împotriva acestui decis apelase d-l
Ardeleanu. Ministrul de interne Andrássy,
condus de sentimentele patriotice ale em-
blemelor și inscripțiilor respinge apelația,
și iată că armata habsburgă se va adă-
posti de aici înainte în casarma Rakoczy.
Ce anomalie!

Alegerile croate. Ministru-președinte
Dr. Wekerle și-a prezentat deja înaintea
regelui raportul în cauza alegerilor croate.
Aceasta se va comunica în săptămâna asta
oficios, pentru ca alegerile să se poată în-
cepe prin 20 Februarie. Partidul baronului
Rauch socotește la sigură isbândă în 5—6
cercuri.

Din dietă.

Sedința de Sămbătă a camerei.

Regularea posesiunilor din Ardeal a
trecut repede prin cameră. Au pledat căți-
va deputați »cu cunoștință în cauză«, între
cari Nagy Gy. pentru iubitul său popor să-
cuiesc, apoi căți-va deputați români, cari au
respins, și apoi proiectul a trecut la ma-
nați, cari în 15 minute îl vor lua la cu-
noștință.

Sămbătă a fost la ordinea zilei pro-
iectul despre modificarea organizațiunii ju-
decătorești și a procurorilor. Proiectul e
folositor și de aceea nu-i minune, că l'au
primit repede. Dar e și neperfect și de
aceea dă puțin de gândit, că s'au găsit
care să-i afle greșeli. Proiectul e ca cei ce
l'au făcut. El samănă cu guvernul: e de
transiție. E ceva, ce dă puțină speranță pe
azi, iar mâine o împrăștiie din nou. E ceva
folositor numai pentru că așteptăm dela,
el continuarea. Au vorbit asupra-i căți-
va deputați, între cari contele Bathany,
care a fost aplaudat, pentru-că a spus cu
câte toate datorțește statul. Pentru astea
natural, trecutul nu-i responsabil, le va
aduce viitorul. Prezentul n'are nimic a face.
A spus și cine trebuiesc ajutați: scriito-
rași, servitorii, ajutătorii, oficanți de poștă,
dela telegraf, etc. etc. Toți și-așteaptă cu
drept ridicarea lefilor, pentru a eși din

această stare amară. Și acum vine con-
cluzia:

Noi la toate astea n'am adus nici un
ajutor; nici nu se poate și nu trebuie să
ne gândim la ridicarea lefilor oficerilor.

A vorbit și d-l ministru Günther, a des-
coperit un mare secret. Ce e anume, așa
numita garanță a constituții. Da, asta ar avea
să fie la noi independența judecătorească.

Urmează acum interpelația dep. Șir-
iei, St. C. Pop în chestia brutalității co-
mise din partea jandarmilor în contra preo-
tului I. Cure. Interpelantul începe prin a
spune, că la 20 Ianuarie, au fost alegerile
pentru primărie (antistie comunală) în Co-
văsint, la care a participat protopretorul
Farágó, însoțit de 8 jandarmi. Pe lângă
cei 3, pe cari voia să-i candideze d-l pro-
topretore, acesta a fost rugat să pună în
candidație și pe doritul poporului pe preo-
tul din loc I. Cure, ceea-ce însă n'a pri-
mit. Preotul voind să vorbiască ceva cu
fibră în chestia alegerii, a fost deținut
de jandarmi. A fost condus la închisoarea
poliției; de aici încătușat, aruncat în car ca
un rău făcător, a fost transportat la Șiria. A
ajuns acolo între chinuri cumplite și inju-
rături și bruscări de către jandarmi. Aici
a fost cercetat de medic maghiar încheiân-
du-se proces despre starea-i îngrozitoare.
Toate cele aduse, interpelantul le documen-
tează prin dovezi subscrise de martori.

Desvoltând dreptul protopretorului la
alegerile comunale ajunge la concluzia, că
fibrăul a călcat cercul său de competență
comitând delict în contra libertății perso-
nale. Acuză apoi purtarea brutală a jan-
darmeriei, care a comis un delict grav față
de preot.

protopretorul și jandarmii; în genere pre-
tinde luarea de măsuri contra abuzurilor
tot mai dese ale jandarmilor.

Interpelația s'a predat celor 2 miniștri,
de honvezi și de interne.

Din România.

D-l T. Ionescu despre situație.

D-l Take Ionescu a publicat în »La
Roumanie«, sub titlul Situația, un articol
semnat de d-sa. Eată ce zice d-sa în acest
articol:

»Nu cu inima ușoară și nu ca un
matador inconstient, m'am decis la ac-
țiunea pe care am întreprins-o.

»Departo de așa ceva. Niciodată în
viața mea, nu m'am resimțit de o tristețe
mai profundă ca în aceste ultime câteva
zile, și amicii mei s'au mirat văzând îm-
pietrite în mine toate izvoarele de veselie.

»Dar, om care a consacrat vieții po-
litice întreaga sa existență, întreaga acea
forță de lucru cu care nu mă mândresc,
căci ea se găsește în mine și nu am do-
bândit-o de nicăiri, îndată ce am știut că
nu mi-e permis să rămân pe lângă d-l
Carp, fără sacrificiul demnității mele, am
văzut clar datoria mea și am urmat-o fără
ezitare.

»Nu amorul-propriu rănit a determi-
nat acțiunea mea, ci convingerea că, pen-
tru a servi țara, îmi trebuie libertatea de
spirit și că în acest cuib al intrigilor, în
acest război neîncetat pe care îl simțeam
la spatele meu, îmi era imposibil de a avea
spiritul liber și de a produce.

»Dacă n'ar fi vorba decât de aceasta,
ar fi fost o simplă chestie personală, și
oamenii politici trebuie să sacrifice per-
soana lor, pentru că toată viața politică,
nu este și nu trebuie să fie decât un lung
sacrificiu.

»Dar e vorba de altceva. Nu persoana
mea era ținta tuturor atacurilor; era ideea
pe care o reprezentam.

Această idee, simt o datorie către
mine, să o exprim în chipul cel mai clar

și mai simplu: e modernizarea partidului conservator, asimilarea lui la starea socială de acum a României.

De 17 ani, din ziua în care nemuritorul Lascar Catargiu m'a luat lângă dânsul și m'a asociat la toate actele și toate cugetările partidului conservator, am urmărit această idee cu tenacitate, și îndrănesc a spune, cu succes.

Aceiași idee înțeleg s'o urmăresc și de acum înainte cu toate dificultățile, ca toate deslănțuirile ce le prevăd.

Am profunda convingere, convingere neclintită, că România are nevoie de un partid democratic în compoziția sa, progresist în tendințele sale, dar reprezentând fonciamentele ideile de conservare socială.

Acest partid trebuie să fie puternic pentru a contrabalansa stânga care în mod fatal și urmând mersul lucrurilor va merge din ce în ce tot mai mult spre stânga.

Acest lucru dușmanii mei nu voiau să-l vadă, nu voiau să-l înțeleagă, l'am simțit mai cu samă în timpul celor 9 luni — cele nouă luni dela Martie încoace — cari au fost calvarul meu.

Dar o astfel de efortare se plătește. Dușmăniile s'au agravat, piedecile s'au înmulțit, ostilitățile au luat înadins forma agresivă și disprețuitoare care nu puteau să aducă decât deșteptarea demnității mele pe care am înăbușit-o de atâtea ori din considerație pentru ceea ce era încă interesul general.

Atunci m'am hotărât să fac apel la partid, să mă adresez la acei vechi tovarăși de luptă care mă cunosc de șapte-sprezeci ani, în mijlocul cărora am trăit cei mai frumoși ani ai vieții mele, cu care am împărtășit zilele bune ca și cele rele, și i-am rugat să judece actele mele și să ia pozițiune în deplină libertate.

Dacă aș fi fost ambițiosul vulgar care va fi acum zugrăvit, vanitosul, arivistul nesățios al cărui portret va fi purtat acum din gură în gură, m'aș fi folosit de zilele din Martie 1907, când aproape în unanimitate, Camera și Senatul conservator, singurile organe ale partidului în acel moment, m'ar fi aclamat și urmat.

Acest gând nu mi-a venit. El ar fi fost odios și neal.

Odiș, căci, în mijlocul dezordinei de jos ar fi fost o crimă de a da exemplul unei revoluțiuni de sus.

Neal, căci acei cari m'ar fi urmat, ar fi făcut-o poate fiind târați prin sur-

Astăzi vremurile sunt liniștite. Opera de reforme, bune sau rele a luat definitiv corp. Viața normală a reluat cursul ei.

Conservatorii nu mai au nici un miraj care să-i seducă.

Le voi expune, în toată francheța și fără să ascund nimic atât cauzele adânci a ceea ce unii numesc deja »o aventură comică«, cât și căile pe cari cred că partidul trebuie să le urmeze în drumul său glorios.

El vor judeca în toată libertatea de spirit — și chiar de suflet, fiindcă nu cer nimănui să pună prietinia personală ce are pentru mine deasupra judecății sale de conservator, și că, chiar măhnirile suflați — dacă vor fi — nu mă vor supăra decât ca om privat, iar nu ca om politic.

Și astfel lupta începe.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Foile de trandafir.

(Nuvelă).

Sennora Brussani avea niște mănute gingașe și frumoase, căci din copilărie ea nu făcuse cu ele altceva decât că atingea strunele chitarei, clapele clavierului, stofele frumoase și pietrele nestimate. Mama ei, o femeie de viața Italianilor emigrați, își pusese în gând să facă din Andreina, o minune de fată. Măcar că era cam lăsată, totuși isbuti să-și ajungă scopul; îi oprișe copilei ori ce joc, ce putea s'o ostenească, ori ce lucru ce putea s'o murdărească, în sfârșit ori ce putea să-i înăsprească pielea, să-i schimbe culoarea feții fragede și plâpânde.

Și așa trecură anii copilăriei și o aflară fată mare, aflară o ființă gingașă și mândră din cale afară. Și pe ea și-o alege și ei i se închina în Rio-de-Janeiro, Anibal Brussani, un plantator, foarte dibaciu și harnic.

În suburbiul elegant al orașului Petropolis, în care se nasc și în care cresc

Nu e cea dintâi pe care o întreprind și nu voiesc să prezic viitorul.

Când cineva își face datoria nu începe cu socoteli. El își cercetează inima și sufletul și pășește înainte.

Take Ionescu.

Cronica din afară.

Ce spune dictatorul Portugaliei. D. Ioan Franco, primul-ministru al Portugaliei a acordat unui redactor dela ziarul »Le Matin« un interview asupra situației sale și a celei din țară.

»Toate svonurile alarmate, cu privire la Portugalia sunt absolut nefundate. Am descoperit probele unui complot în potruva ordinii publice, dar s'au luat măsurile necesare așa că răul a fost înlăturat. Am arestat pe principalii organizatori ai agitațiunii și vom mai aresta încă după toate probabilitățile. Ei vor fi judecați de tribunale și trimiși peste graniță, cum s'a făcut în Franța pentru Dérouléde și amicii lui. Când calmul se va restabili ei vor putea să se reîntoarcă dar e important ca să se liniștiască lucrurile.

»Nu fiindcă lupta actuală imi e personal neplăcută, din potrivă. Cu cât adversarii vor lua importanță cu atât triumful meu va fi mai mare. Dar avem nevoie să liniștim streinătatea. Sgomotele alarmiste au adus întru câțva un discredit care a compromis opera politică și financiară ce avem de îndeplinit.

Intrebat în contra cui era îndreptat complotul și conspirația militară, șeful guvernului portughez a răspuns:

»După toate probabilitățile în potruva mea, din moment ce eu sunt principalul obstacol.

»In ce privește conspirația militară e o minciună, care trebuie desmintită ca și toate cele alte svonuri puse în circulație.

Retragere primului ministru englez. Circulară cu insistență svonul, că Sir Henry Campbell-Bannerman, primul ministru englez este dispus să lase presidenția colegului său Asquith de oarece starea sănătății sale sdruncinate nu-i mai permite să se ocupe de afacerile statului și ale partidului.

Acest apropiat eveniment poate avea consecințe foarte importante asupra viitorului partidului liberal din Anglia. D-nul Asquith este unul din cele mai marcante personaje politice și unul din cei mai mari politici înșă îi impută lipsa de tact în chestiuni diplomatice.

Prosa italiană despre discursul baronului Aerenthal. Correspondentul din Roma al ziarului »Stampa« scrie, că espunerea baronului Aerenthal în general a făcut impresie buna în cercurile politice din Italia. In ce privește politica balcanică s'a observat însă o tăcere foarte semnificativă față de Italia. Trebuie să arătăm, — scriu ziarele din Roma — că nu sunt numai Austria cu Rusia, cari hotărăsc de mersul politicii în Balcani. Prin construirea noilor linii ferate austriace, Italia se vede foarte mult amenințată în interesele ei din Balcani. La năzuințe de acaparare ale Austriei, Italienii trebuie să le opună o acțiune serioasă și să nu se lase a fi ademiniți de cuvintele ademenitoare ale baronului Aerenthal.

Reforme în Macedonia. Răspunsul dat de Poartă baronului Marshall, ambasadorul

frumsetile Braziliei, se auziau numai vorbe de laudă despre tinăra aleasă; nici urmașele mândre ale conquistadorilor*) portugezi, nici europencele galeșe nu se încumătau să o urască, căci era o ființă prea blândă, pentru-ca să te temi de ea, prea desăvârșită pentru-ca să-o mai judeci; Andreina Brussani părea o princesă, din picturile lui Leonardo da Vinci, de pe tavanul palatelor italienești, o zână care stă deasupra oamenilor și, pierdută în cugete dumnezeiești, privește în jos la cei ce se trudes.

Stând la umbra chilioi lor răcoroase, ea privește de vale la traiul ticălos al femeilor sărace, căci norocul cel mare al lui Annibal o scutește de gândurile după traiu; cetește puțin, brodează, netezește pielea de mătase a dobitoacelor dimprejur ei. Și gândul o poartă departe, departe, o duce în vremurile de demult. Își vede strămoșele din Italia, vede soliile dogilor, și marchizele, îmbrăcate în dantele minunate, alunecând în gondolele împodobite cu flori pe oglindile canalurilor venețiene... Trece marea pe galere aurite cu pânze de purpură și vine ca o regină, și lasă să o cîn-

*) eucenitorilor.

Germaniei, reînnoiește motivând pe larg, propunerea de a lua organele pentru îndeplinirea reformelor în Macedonia, în serviciul și în solda Turciei. Ambasadorii pute- rilor, spune răspunsul Porței, se vor convinge, că aceasta este avantajos după o încercare nu de 7 ani, ci chiar într-un timp cu mult mai scurt care s'ar fixa ulterior, o dată ce s'ar cădea de acord asupra principiului.

Lupta împotriva trusturilor în Statele Unite. Președintele Statelor-Unite, Roosevelt a pornit de mult o campanie puternică împotriva trusturilor, cari monopolizează ori-ce acțiune industrială și comercială. Miliardele regilor trusturilor dă putere acestor societăți, încât crizele cele mai mari prin cari sute de mii sunt aduși la sapă de lemn, să nu depindă decât de capriciul câtorva oameni. Într'un comunicat adresat congresului, cere să se aducă dispozițiuni împotriva corupțiunii vieții comerciale; cere interzicerea jocului de diferență la burse, și cere mai ales, ca călcările de lege ale trusturilor să nu se pedepsească cu bani, ci cu închiderea capilor acestor societăți. Bine înțeles că comunicatul a produs mare resens în lumea miliardelor. Cine va eși învingător din lupta aceasta, banul sau interesul public, e greu de prevăzut.

ȘTIRILE ZILEI.

— 21 Ianuarie v.

Adunarea generală a Casinei române din Brașov. Vechea instituție românească din Brașov, Casina, și-a ținut eri adunarea generală. Vicepreședintele dl Dr. N. Vecerdea deschide adunarea rostind un frumos discurs, pe care îl vom reproduce în întregime în unul din numerele noastre viitoare. Cu părere de rău înregistrăm moartea vrednicului fost președinte S. Damian, prin care nu numai casina ci întreaga societate română din Brașov a fost adânc lovită; moartea membrului ei credincios și devotat Dionisie Făgărășanu. Face o scurtă reprivă a celor 5 ani din urmă; sbiciuește cu drept cuvânt acțiunea distructivă a unor indivizi de a submina interesele noastre culturale. Și apelează la întreaga societate română cinstită să se grupeze în jurul casinei. Raportul secretarului și al casarului sunt modele de activitate conștiincioasă. După ce comisia cenzurătoare propune, iar adunarea generală primește abuzivarea comitatului să treacă la alegerea noului comitet.

Părintele Vasile Saftu președintele ad hoc citește o listă de candidare care s'a primit unanim cu aclamație. Iată noul comitet:

Președinte: N. Vecerdea. Vicepreședinte: P. Popovici. Secretar: N. Stinghe. Cassar: G. Baboe. Econom: P. Roșca.

Memברי în comitet: I. Aron, A. Barsean, I. Dugoiu, E. Leményi, V. Onițiu, V. Branice, C. Popovici, N. Oancea, I. Săbădeanu, C. Sotir, N. Furnică, P. Pop.

Pentru masa studenților români din Brașov a intrat dela dl Andrei Bărsan profesor, Brașov, din prilejul aniversării de 30 de ani (19 Ianuarie v. 1878) a morții regretatului Dr. Ioan Meșotă fost director gimn. în Brașov, 30 cor.

Primească generosul donator cele mai călduroase mulțămite. — *Direcțiunea gimnaziului gr. or. român din Brașov.*

Aniversarea liceului Lazăr. Duminecă s'a serbat a 49-a aniversare a liceului La-

zăr din București. Au asistat și principele Carol și dl I. Kalinderu, administratorul domeniilor coroanei. Serbarea s'a început printr'un serviciu religios oficiat la biserica sf. Ilie din Gorgani, la care au asistat autoritățile școlare superioare, precum și întregul corp profesoral al liceului și elevii.

După terminarea serviciului religios a început serbarea în localul liceului prin intonarea imnului regal de către elevii liceului sub conducerea maestrului Ghermănescu. Corul a fost acompaniat de orchestra liceului, organizată tot de d-nul Ghermănescu. D. Marin Dumitru, directorul liceului, a ținut apoi o interesantă cuvântare vorbind despre istoricul și importanța acestui liceu. La această cuvântare a răspuns dl Teodoru, secretar general al ministerului instrucțiunii. In urmă corul liceului, acompaniat de orhestră, admirabil organizat, a intonat diverse arii. La sfârșitul serbării, elevii liceului au executat diferite exerciții gimnastice sub conducerea maestrului lor d. Eug. D. Ionescu.

Pentru internatul-orfelinat al femeilor române din Brașov, s'a dăruit din partea dlui Nicolae Mihăilă proprietar în Brașov, suma de 50 coroane, — drept ajutor pentru elevele sărmene. Subscrisa exprimă în numele comitetului, cea mai călduroasă mulțămite generosului donator. Maria B. Baiulescu, președintă.

Ziua de 24 Ianuarie st. v. aniversarea unirei principatelor române, va fi serbată în toată România cu multă pietate. Cu deosebire memoria acestei mari zile în istoria țării va fi celebrată în cercurile școlare. Se vor ținea servicii divine în toate bisericile din țară.

Condamnat pentru un cântec. Poetul slovac Gedeon Turzo, a fost condamnat la patru luni închisoare de stat, pentru o poezie în care a cântat patriotismul Slovacilor, cari au sprijinit la alegeri pe candidații lor naționaliști.

Lupte sângeroase între Bulgari și Turci Din Atena se enunță următoarele: Lângă Sevies au avut loc lupte sângeroase între bandele bulgare și armată. Bulgarii s'au baricadat într'un șant, în apropierea unei păduri și de acolo aruncau cu bombe asupra soldaților turci. Lupta a durat până seara târziu, când Bulgarii apărați de întunerecul nopții, s'au putat refugia în pădure. Pe locul de luptă au rămas din amândouă părțile numeroși morți și răniți.

Statistica bandelor din Macedonia. După o statistică oficială exactă pe cât posibil, se aflau la sfârșitul anului 1907 peste 110 bande în Macedonia, coprinzând aproximativ 1200 oameni astfel repartizați din punctul de vedere al naționalității: 54 la sută bulgari, 30 la sută greci și 15 la sută sârbi.

Pictorul ungur Kardos, după știre sosită din Niza, s'a împușcat. El a fost unul din cei mai talentați pictori unguri. Miniaturile lui erau foarte admirate. Kardos care s'a sinucis din cauza unei boale incurabile, era de 51 de ani.

Despre viitoarea căsătorie a d-șoarei Vanderbilt cu contele Szechenyi, presa americană aduce multe detalii interesante. Astfel anunță c'a trebuit să fie mobilizat un mare contingent de poliști, pentru a păzi cadourile cari reprezintă în total o sumă 2.500.000 franci. De altă parte cheltuielile pentru celebrarea cununiei, decorația hotelului și recepțiunea invitaților se

Încercându-se în ea, el nu o ia cu sine în călătoriile sale, ca să o ferească de ostenele drumului și de asprimea nesuferită a climatei.

Brazilienii oacheși, cu părul bălan, cu fața lor stricată de poftete brutale, nu-s primejdioși pentru Andreina. Ea s'a arătat cu dispreț și nepăsare și adoratorilor frumuseții ei, tinerilor pătimași, cu manșetele și inelele împodobite cu pietri strălucitoare: sufletu-i nepăsător, nu poate suferi neliniștea necredinții.

Dar în clipele, astea Andreina nu prea e liniștită. Annibal e dus deja de două săptămâni la Matto-Grosso, unde e recolta bambacului și a cafelei lui. Dar ea se mângâie cu gândul la el; ascultă cu luare aminte la vorbele infocate ale atașatului legațiunii Italienești, Ettore dei San-Vergato. Le ascultă cu plăcere, pentrucă Ettore știa că ceea ce trebuie să vorbești cu o femeie tânără, în fața ei trebuia să taci.

Și el are puțin din firea sângelui venețian, în urma asta și graiul i-se prelungește mai mult ca acela al Brasilienilor, strănepoți de ai Portugaliezilor. In cei trei ani, cât trăi în Petropolis și el admira, ca toți ceilalți, femeia cu mâinile frumoase; fu cuprins de griji; dar zădărnica oftă-

presupune la 1.250.000 franci. Invitații vor fi numărate vre-o 350. Dar numai vreo 20 din ei va deținea la aceeași masă cu noii miri. Ceilalți vor fi împărțiți în sala nouă decorată numai cu roze; în sala de aur în podobită cu narcise în sala verde cu palmieri și foi verzi și în sala albă în podobită cu garoafe albe. Cât pentru rochia de mireasă pe care au văzut-o vre-o 10 persoane, nu se spune prețul. Să zice numai că-i admirabilă și că e lucrată de câți va mari croitori din Paris.

Societatea comercianților români din loc își va ține *adunarea generală ordinară*, — pentru încheierea anului 1907 — *Duminecă în 27 Ianuarie, 1908 st. v.*, în cancelaria secretarului general Ion Lengeru.

Ordinea zilei va fi următoarea: 1) Deschiderea și designarea verificatorilor. 2) Raportul comitetului despre activitatea sa pe 1907. 3) Raportul casei: a) Despre socotelile anului 1907; b) Despre starea averii la finea 1907; c) Despre bugetul bugetul anului 1908. 4) Avisul acestor rapoarte la comisii și raportul comisiilor. 5) Propuneri de sine stătătoare. *I. Șabădeanu*, președinte, *I. Lengeru*, secretar.

Stipendii pentru absolvenți ai unei Academii Orientale de comerț. Primim spre publicare următoarele: Camera comercială din Brașov face cunoscut, că la ministerul de comerț se dau stipendii (7 a 2.500 cor. și unul de 1.500 cor.), din fondul de stipendii Regina Elisabeta pentru tineri, cari au absolvat vre-o Academie, Orientală com. cu calcul de cel puțin bun, și au desvoltat prăcsă cel puțin 3 ani. Stipendiștii sunt îndatorăți a petrece în un port unde să facă studii, despre care vor avea să refereze. — Rugărilor împreună cu documentele necesare — făcute în limba maghiară — și adresate ministerului de comerț sunt a se înainta până la 15 Februarie n. la Camera comercială din loc (pentru cei din comitatele Brașov, Făgăraș, Târnăvo-Mare și Sibiu). Detalii în această privință dă biroul Camerei de comerț.

O petrecere cu dans în costumul lui Adam. Multă senzație fac pertractările dela tribunal ce să referă la o petrecere cu dans ce s'a ținut nu de mult în micul loc de cură Stramberg din Moravia și la care dansatorii și dansatoarele au apărut goi de tot. Aranjorul și primul dansator al acestei curioase petreceri cu numele Aug. Stanislaw a fost condamnat de judecătoria de cerc la 14 zile arest. El a spus că birtășița Catarina Hubenak în a căreia local s'a petrecut dansul scandalos, a fost care a animat pe oaspeții la dansul fără de orice toaletă. Birtășița a fost arestată și condamnată la 3 săptămâni arest. Afară de aceasta i s'a luat licența. Tot odată s'a tras în cercetare mai multe alte persoane.

Serată costumată a oficerilor. *»Reunirea științifică și Casina militară din Brașov»* aranjează o *serată costumată*, ce se va ține în 19 Februarie st. n. 1908 în Reduta orașenească. Invitațiile pentru această serată se trimit acum. E de observat că după cum comunică comitetul, — *nu este stil de costumare și e permis domino-mascat*. Inceputul seara la 8 ore și 30 de minute.

Bal protestant. Suntem rugați a comunica următoarele: Societatea de binefacere a femeilor protestante din Brașov, va aranja în 8 Februarie n. sub patronajul d-nei contese *Mikes Zsigmond*, soția

rilor sale i-au slăbit îndrăzneala. Știa bine că toate încercările adoratorilor ei erau întâmpinate de ea cu dispreț.

Mult s'a cercat, el să afle calea, pe care ar putea să treacă peste hotarele inimii ei nepăsătoare și mult timp, în credința neisbutilii, a trebuit să-și înghită focul. Desnădejduită, până când într-o zi, când veni la Annibal, să-l invite la o întâmpinare diplomatică auzi prin perețele despărțitor cântecul duios al Andreinei. Și din clipa aceea i-se lumină mintea, fără glumă, el își află o tovarășe plăcută de artă.

Și de aici înainte numai el știa, în tot orașul să povestească cu Andreina despre timpurile strălucite ale Renașterii; mai bine ca Annibal care avea destulă bătaie de cap cu socotelile lui și cu trebile dela bură. Ca toți Italienii el admira cu evlavie poezii melodioși, arhitectii renovați, pictorii luminați ai veacurilor de demult, și el pricepu că și acest suflet nepăsător afla plăcere în amintirile acestea tainice stră-moșești.

În saloanele unde se iveau la oara ceaiului, Andreina se ferea de vorbe sece despre sport și despre modă; un imbold plăcut o ținea de acest om, dela care aveau de asculta; și care știa să reinvieze acele

d-lui fișpan, o serată urmată de dans în toate salele dela Redută. Programul, conștător din 7 puncte, e ales cu gust și va fi de bună samă primit bine de public; el va fi anunțat de altfel cât de curând pe placate. Invitări speciale nu se fac. Având în vedere programul lung și variat, serata se va începe punct la 8 oare. În sala de dans se vor vinde ceai, sandwich, prăjituri, flori și șampanie.

Necrolog. Un tânăr român medicinist plin de speranță a încetat din viață în Gratz. Iată anunțul funebru ce ni-l trimite societatea acad. rom. »Carmen Sylva«:

Cu adâncă durere aducem la cunoștință încetarea din viață a iubitului nostru prieten *Nicolae Agărbicean, medicinist, stipendist al »Fundațiunii I. St. Suluțiu« și cassarul societății noastre*, întâmplată după împărțirea cu sfintele taine, Vineri la 31 Ianuarie n. 1908. — *Nicolae* a fost zeos student creștin și un înflăcărat Român. În mormântarea îi va fi *Duminecă în 2 Februarie st. n. la 3 ore p. m.*, dela »Leichenhalle des Städtischen Krankenhauses« (Gries). Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Gratz, la 18 (31) Ianuarie 1908. În numele soc. acad. române »Carmen Sylva«: cand. med. *Aurel Dobrescu*, președ. stud. în filoz. *Enea Zeflean*, secretar.

Fapte ale jandarmilor maghiari. — **Vad oláh csorda.** La tribunalul din Arad s'a judecat săptămâna trecută un proces pentru calumnie contra jandarmilor maghiari. Cu ocaziunea aceasta »Tribuna« din Arad aduce știrea despre mai multe cazuri, în cari purtarea volnică a jandarmilor față de Români și-ajunge culmea. E vorba de Floarea Brancu, care s'a plâns la minister, că bărbatul său a fost ținut de gendarmi arestat 7 zile, cât timp legea nu permite decât o singură zi. La învinuirile aduse de adv. Dr. I. Marșieu, locotenentul de jandarmi Szederkényi a raportat oficial următoarele:

»O mare parte a locuitorilor comitatului Arad e alcătuită din o *horă valahă sălbatică*, care în ce privește cultura este la un grad foarte jos, e gata ori când a săvârși crime și siguranța publică o primejduiește în continu. Față de asemenea popor ar fi o greșală să se procedă cu cruțare și domol, pentrucă astfel s'ar ajunge la destrămarea totală a ordinii publice. Prin urmare, jandarmia e vrednică de toată recunoștința, că față de astfel de elemente (oameni) s'a folosit pe de-a întregul de dreptul său prescrip în regulament. Iar cât privește pe avocatul Dr. Iustin Marșieu, nu în urma misiunii sale advocatiale ci de sigur ca isvorând din simțămintele sale valah aduce învinuirile sale nerușinate, atât la comanda jandarmerească de aici, cât și la ministerul de honvezi. De aceea rog ca împotriva numitului avocat valah să se poarte cercetare disciplinară la camera advocatială«.

Pentru a aduce dovezi despre purtarea sălbatică jandarmerească e destul a aminti cazul bătrânului în etate de 72 ani, *Ioan Ardelean*, la care s'au constatat de către medicul de tribunal chemat de jude următoarele:

urme de sânge provenite din smulgera mustății și părului: pe buze tăietură provenită din obiect ascuțit, tare; pe gât se pot vedea urmele încercării de sugrumare și în cele două părți ale gâtului se pot vedea și urmele unghiilor, pe co-

vremuri neuitate. Din Italia Ettore își adușese cântonețele și terținele bătrânești, cari se cântă pe harfă, și își potrive glasul după cum se cânta odinioară aceste armonii pe vioara dragostei.

Sufletul Andreinei se aprinse, cerul Italiei își desăvârșea chipul; i-se înfățișau ochilor ei catedralele împodobite cu cununi, mosaicele frumoase; palatele și vilele i-se iveau pe malul râurilor ori în mijlocul tufelor de trandafiri. Și în sara aceea, când începu ea să cânte dinaintea soțului ei, cuvintele dragostei de odinioară, glasul i-se schimba, se înduioșă, îi trecu ca un tremur prin mâni și o cuprinse părerea de rău, că Annibal nu putea s'o în-sufletească în visurile ei. Și nu putea să nu-i facă diplomatului pe voce, să-i asculte cântecele ce le învățase mai în urmă, chiar și acum când soțul ei era dus. Nu putea să înceteze cu poveștile astea nevinovate, cu aceste amintiri plăcute din trecut.

Iată de ce, de astă-dată Andreina își uita de firea ei obicinuită și își aștepta cu plăcere tovarășul de singurătate și nici nu-i părea rău, că ascundea aceste vise lui Annibal. Băga și de seamă, că lui Ettore i-se schimbă glasul, oh! i-se schimbă în taină firea, căci îi vorbea mereu

șul pieptului până jos la stomac urmele unor lovituri de corpuri contondente, tari, cari pot proveni din loviri cu călcăiul ori cu patul puștei; la încheieturile mâinilor umflătură ca o brătară, care corespunde urmelor flarelor; sub genunchi se văd urmele legării fedeleș și sub ele urmele provenite din frecarea bătei vârate prin legătură; iar sdobiturile de pe tălpi sunt urmarea a 10—20 lovituri de bătă; pe mâna stângă și pe antebrațul drept sunt urme provenite din lovituri cu băta.

Și toate astea pacinicul om, achitat de judecătoria, le-a primit dar dela jandarmii maghiari cari sunt chemați a apăra libertatea personală și siguranța vieții poporului!

ULTIME ȘTIRI.

Regele Carlos și prințul moștenitor ai Portugaliei asasinați.

Lisabona, 3 Februarie. Alaltăeri câteva minute după 5 seara, regele Carlos sosea la Lisabona cu familia sa venind din Villaviciosa. În momentul când trăsura deschisă a suveranului intra din piața Comerțului în strada Arsenalului, un grup de oameni, înarmați cu carabine, au tras asupra regelui și principelui moștenitor, cari au fost uciși la arsenalul marinei, unde și-au dat sufletul câteva momente în urmă. Poliția a ucis pe loc trei regicizi; corpurile asasinilor au fost transportate în localul primăriei.

Regele Carlos, regina Amalia, principele moștenitor și infantele Manuel se aflau în aceeași trăsura. Regina auzind focurile de carabină s'a sculat ca să acopere cu corpul său pe principele moștenitor.

Regele și prințul moștenitor se află încă la Arsenalul Marinei. Au fost omorâți de trei gloanțe. Infantele Manuel este rănit dar puțin grav. Regina Amalia n'a fost atinsă.

Madrid, 3 Febr. Un conziliu de miniștri extraordinar s'a ținut aseară. După primirea unor telegrame cifrate din Lisabona s'au luat imediat măsuri de pază la graniță, pentru ca complicită atentatului să nu se poată refugia pe teritoriu spaniol. Călătorii cari nu-și pot dovedi identitatea sunt imediat arestați. În urma unor noi telegrame cifrate din Portugalia, conziliul de miniștri s'a întrunit din nou. Se crede că s'a dat ordin pentru concentrarea armatei și că s'ar fi cerut ajutorul armatei spaniole pentru reprimarea revoluției.

Lisabona, 3 Febr. Regele și prințul moștenitor fiind omorâți, tronul revine acum infantului Emanuel. De oarece acesta este rănit, treburile statului vor fi conduse de regina Amalia. Guvernul rămâne. Regina Amalia își îndeplinește cu mare curaj in-datoririile pe cari i le impun triste

de Laura, de Beatrice, și de Francesca, cele iubite de poezi. Dar numele astea sunt podoabe deșarte pentru flințe mai neînsemnate. Căci când rostește versuri, cari poate nu-s nici de ale lui Petrarca nici de ale lui Dante, glasul i-se împiedică, de vorbele, cari preamăresc frumusețea femeii, și face greșeli de metrică, cari purced din înlocuirea altei consonante. Și sunt rime, cari nu sunt bune. În sonetul, pe care-l declamase ieri și din care zicea că e a lui Petrarca, nu rima el cuvintele »femina« cu »Laura«? Nu-i acesta numele greșit?

Dar în sfârșit astea-s închipuiri zadarnice, și poate Ettore suferă de slăbiciunea gândirii. N'a spus nimica, n'a făcut nimic, ce i-ai putea lua în nume de rău. Și prea mult te-ai osteni, să cauți, să faci lumină... Dar Andreina se hotărăște să nu-și mai bată capul cu înțelegerea lor. Și inima ei, dușmană zăpăcelilor, se liniștește cu hotărârea aceasta; tânăra femeie prinde curaj și pe când în ușurința nepăsării ea începe să despice foile trandafirilor din buchetul ei, stând întinsă pe un scaun lung sub ramurile unui palmier mic, ce se înalță dintr'un vas lucrat frumos, iată că Ettore se anunță în pridvor.

(Va urma.)

împrejurări. Telegramele de condolențe din partea curților europene continuă a sosi pe fiecare minut. Prima telegramă care a sosit a fost cea a împăratului Francisc Iosif.

Lisabona, 3 Februarie. Toți oamenii politici ai tuturor partidelor monarhiste, sunt de acord pentru menținerea monarhiei la Lisabona. Starea regelui Manuel este satisfăcătoare, rana primită de tânărul rege nu prezintă complicații. Autoritățile primesc de pretutindenii dovezi de adevsiune din partea populațiunei.

Lisabona, 3 Februarie. *Parlamentul a fost dizolvat printr'un decret care fusese semnat Sâmbătă de don Carlos.* Acesta a fost ultimul act politic al fostului rege.

Bibliografie.

Mihai Eminescu. »Poezii«, c'o notiță biografică de Ioan Sântulescu. Ediția II, completată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. »Poezii«, premiate de Academie. În Biblioteca pentru toți sun numărul 286—287. Prețul 60 bani. Por o 5 bani.

Haralamb Lecca. »Femeea îndrăginită«, comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (În Biblioteca pentru toți. No. 284, Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

Ecatrina Colonel Steri d. »Buna Menageră«. Carte de bucate practică, care conține rețete dela cele mai fine mâncări, prăjituri, gelatine, orșe, conserve, dulceturi, după bucătăria fină din România. Prețul cărței e de 5 coroane, plus 30 bani porto.

Vosile C. Osvad. »Băncile populare din România«. Cu un adaus informaiv Prețul 1 coroață.

Diverse.

Zahar în loc de carne. Cu ocaziunea manevrelor din anul trecut Francezii au făcut încercări cu alimentație de zahar. Tinerimea de la două companii a unui regiment a primit în decurs de trei săptămâni de cap 60—165 grame de zahar și la nime nu s'a observat nici scărba, nici indispoziții stomahale. Zaharul l'au primit de regulă topit în cafea, apă sau vin. Cu zaharul au fost înlocuite cele 120 grame de carne pe zi și nimeni n'a observat impuținarea cantității de carne. — Alimentarea cu zahar a produs înmulțirea energiei, care s'a manifestat în creșterea greutateii, în isprăvirea mai ușoară a muncii și în mai puțină îmbolnăviri. În general se zice, că acest fel de alimentație asigură mai mare capacitate de a rezista contra insolăției, apoi contra simptomelor de prea mare efortare și desavuare a puterilor. Cinci voluntari au abzis timp de 3 zile de întreaga porție și au consumat în schimb zilnic 300 gr. de zahar. Toți 3 au rămas capabili de muncă și întârșiți în puteri.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Responsabil pentru Redacțiune: I. Lupan.

Stări de slăbiciune

fie ele trupești sau în urma de boale le vindecă iute

Emulsiunea Scott.

Emulsiunea Scott se poate numi, aliment curat, care produce un efect extraordinar și totodată este gustos și nșor de mistuit.

Pacientul cel mai capricios se dedă iute cu Scott, și stomacului celui mai slăbit, Scott nu cauzează nici o greutate. (4)

Veritabilă numai cu marca pescarului ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

